

Velja v Ljubljani:

celo leto . . . K 56—
pol leta . . . „ 28—
četrt leta . . . „ 14—
za mesec . . . „ 4-70

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 60—
za pol leta „ „ 30—
za četrt leta „ „ 15—
za en mesec „ „ 5—

Jugoslavija

Napismenararočbe brez pošiljatve denarja se ne moremo ozirati.

Naročniki naj pošljejo naročnino po nakaznici.

Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 63 mm širok prostor za enkrat 25 vin., za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu številka 19.
Upravnistvo je na Marjinem trgu številka 8. —
Telefon številka 380.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisli naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Koroški problem ali kje je naš Garibaldi?

Za osvoboditev koroških Slovencev se je doslej mnogo pisalo, govorilo, a storilo prav malo ali nič. Tako ne more iti naprej. Če nismo toliko močni, odlični in požrtvovalni, da rešimo slovenski Korotan, potem nismo vredni zlate svobode pod svobodnim solncem.

Kje tiči torej napaka ali krivda, da se je naš koroški voz obrnil na nemško stran? Prva krivda je naš nekdanji liberalni in klerikalni kulturni boj. Par desetletij smo obmetavali drug drugega s klerikalnim in liberalnim blatom, pri tem smo pa pozabili sami sebe, slovenski narod res v narodnem duhu vzgojiti. Naša mladina, naša inteligenca, naš narod v širših plasteh se je ločil zadnji čas pred svetovno vojno precizno v dve pristno pobarvani struji ali stranki: v liberalce in klerikalce. Vsak je bil le strankar, a naroden Slovenec, z dušo in telesom ni bil skoraj nihče. Taka nerodna, narodu škodljiva politika se je zadnji dve desetletji uganjala tudi na Koroškem.

Vsled strastnega, toda puhlega strankarstva smo pozabili na prvo, najpotrebnejše: na sistematično, jedrnatno narodno vzgojo slovenskega ljudstva.

Ko je prišel oni veliki trenutek, ki bi bil imel pokazati slovenski narod probujen in navdušen, živovati za domovino vse: kri, življenje in premoženje, tedaj je odpovedalo vse: razumnost in širše plasti naroda. Zakaj? Zato, ker nismo vzgojili v prvi vrsti sami sebe v narod domoljubov, pač pa v narod strankarjev! Ko se je v Ljubljani ustanovila nova „Narodna vlada“, ta vlada ni bila narodna, slovenska, domoljubna, ki bi bila mislila v prvi visti na narod, širšo domovino, temveč bila strankarska vlada, vlada takozvanega starega avstrijskega klerikalizma in liberalizma pod krinko vseslovenstva in demokratstva. Stremljenje v novi „Narodni vladi“ zastopanih strank je bilo zopet strankarsko: vsaka stranka je hotela varovati

svojo pozicijo. In v tem boju za svojo strankarsko večino — za svoj vpliv v novi vladi sta obe stranki pozabili na osvoboditev in rešitev širše skupne domovine, obmejne Slovenije.

Pa bo rekel ta ali oni član prve „Narodne vlade“: to ni resnica. Mi smo storili vse, kar je bilo v naši moči. Tedaj pri tistih obupnih razmerah ni bilo mogoče več storiti, kar smo storili. Mi smo bili na razvalinah in nismo mogli čez noč vseslovenske hiše iznova postaviti. To ni res. Zgled: Čehi! Oni so zasedli hipoma celo Nemško Češko, jo spravili pod varno streho nove državne hiše — pod novo „Češko državo“. Zakaj? Zato, ker so bili Čehi češko strankarsko, češko narodno vzgojeni, ker so bili v resnici narodni. Oni so se zavedli in zavedali svojega rodu, svoje domovinske ljubezni, svoje bodočnosti in preteklosti. Čehi so šli v istem trenutku, ko je poginila stara Avstrija, v boj za svojo novo češko državo. In mi? Naša vlada, naš up, naša klerikalna in liberalna mladina, naši bivši avstrijski junaki in železni polki — so šli domov, na varno — za peč, pozabili so v največjem trenutku, da so Slovenci in svobodni Jugoslovani in da imajo svojo, novo, samostojno domovino in jugoslovansko državo, katero je pa treba šele ustvariti. Prva „Narodna vlada“ je pozabila v tem velepomembnem, odločilnem trenutku na najvažnejše: nase „junake“, ki so zlezli za peč in pod ženska krila, klicati na boj, na krov v rešitev in varstvo nove slovenske domovine. Narodna vlada je pozabila na svojo najbistvenjšo nalogo: našo narodno, slovensko vojaštvo sistematično poučevati, vzgojevati in klicati pod narodni prapor v obrambo domovine. (Dalje prihodnjic.)

Premirje na Koroškem.

Iz „Črne fronte“.

Od našega posebnega poročevalca.

Področica, 22. januarja 1919.

Medsebojne sovražnosti so sedaj povsem ustavljene. Naše straže so 20 t. m. še vlovile enega nemškega vojuna. K predoru so Nemci poslali ne-

kega Kočevarja, Verderberja, preoblečenega v dimnikarja. Kočevar je prišel k stražam češ, da mora osnažiti dimnike železničarskih hiš pred predorom. Dozdeven dimnikar je bil inteligent, mlad fant, a je bil aretiran in pod eskorto por. Megušarja odpravljen v Radovljico.

Nemške patrulje prihajajo k našim varnostnim stražam na demarkacijski črti ter jih beračijo za kruh in cigarete. Nemci dobivajo na dan samo 150 g kruha in so zelo veseli, če jim kdo podari polovico našega dobrega in tečnega komisa. Med nemškimi patruljami je opaziti zelo mnogo Dunajčanov, ki se ne bojujejo iz ideainih nagibov za samostojno in neodvisno Koroško republiko, ampak so bili vtaknjeni v „Volksherr“ z raznimi blestečimi obljubami. Koroški nemški agitatorji so nekaterim obljubili cele slovenske kmetije — v dar. Dalje je med njimi mnogo mladih, ubežnih Tirolcev iz ozemlja, zasedenega po Italijanih.

Sedaj šele je jasno in očitno, kako velikega strateškega in hkratu političnega pomena je bil za nas karavanški predor. Boji za predor so bili boji za ves slovenski Korotan. Junaški branilci, maloštevilni toda odlični, zaslužijo visoko spoštovanje in priznanje.

Iz sredine Slovenije smo čuli in čujemo razne cinične opazke. slišimo, kako slabo je sprejela bela Ljubljana ranjence iz naše „Črne fronte“, spravili so jih nekje v mrzle barake; rekonvalescenti sami nam opisujejo slabo ponašanje gotovih, po visokih dobičkih hlepečih elementov, ki so ranjencem metali v obraz: „Po kaj pa ste šli na Koroško?“ O tem imamo mnogo verodostojnih prič.

S preziranjem prehajamo preko teh cinizmov, vemo, da se Ljubljana ne more povzdigniti na višek idealnega svobodnega borenja za pravdo slovenskega Korotana in da se ne more čez dan izlečiti iz kroničnega alkoholnega razpoloženja. — Odkrito odobravamo novo protialkoholno gibanje in vse radikalne odredbe proti ljubljanskim elegantnim in temnim zastrupljevalnicam slovenske duše!

Koroški Nemci povsod bahato zatrjujejo, da se na naši strani ob naših bokih ne bori noben koroški Slovenec. Res je mnogo izdajic, vendar omeniti in pribiti moramo javno, da se je hrabro in vztrajno borila za osvoboditev slovenskega Korotana na naši strani tudi II. narodna stotnija iz Borovelj, pod poveljstvom padlega poročnika Vilmana in por. Gačnika. Četa je štela prilično 50 odločnih mož, med njimi so se zlasti odlikovali brata Červ in njih stričnik Bješuš iz Sveč, dalje Vurzer, ki je spoznal nemškega poročnika Eberta ravno v usodepolnem trenutku, ko je hotel zabrisati ročno granato med slovenske vrste. Vurzer je nanj nameril in ga takoj smrtno pogodil.

Koroški begunci.

Področica, 22. januarja. (Izv. por.) Včeraj popoldne so se iz Jesenic skozi karavanški predor vrnili prvi koroški begunci na svoje domove. Begunce je na intervencijo stotnika Martinčiča pripeljal poseben vlak do predorovega izhoda. Od tu so šli begunci peš preko demarkacijske črte na kolodvor Področica. Med vrnivšimi so bili: župnik Limpol iz Kaplje pri Borovljah, puškar Borovnik iz Borovelj, župan Vošpernik iz Varenberga in posestnik Kobentar iz Št. Jakoba.

Trda usoda slovenskih vjetnikov na Koroškem.

Področica, 23. januarja. (Izv. por.) Pešec Marcel Tomažič, slovenski Tržačan, dodeljen 1. stotniji 17. pp., ki je bila v Podkloštru, se je javil stotniku Martinčiču.

Tomažič je bil vjet, ko so nemške bande napadle šolo, kjer je bilo nastanjenih 26 slovenskih vojakov. Po dveurnem hrabrem borenju proti 600 Nemcem je bila posadka v šoli zajeta. Nemške besne in podivjane tolpe so vjetnikom nasilno vzele vso privatno imovino, ure, verižice, dragocenosti, denar, perilo, sploh vse, kar je imelo kako vrednost. — Na vjetnike so začele nato tolpe pljuvati in jih pretepavati. — Dva dni in pol so jih vlačili okrog po vseh vaseh in kolod.

VLADIMIR LEVSTIK.

5. nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

Preziral je sodrugovo gospodstvo in romantično prav, cenil pa je njegove cigarete in radodarnost, s katero ga je gostil »kapitalist«, da je imel komu izliti srce. Rožmarinčku je imponiral instruktorjev čili um, in njegova majava naravica se je vzpenjala ob Rovanovi odločnosti kakor slak ob kolu. Čeprav sta mrzila drug v drugem tekmeča, zavidaje si čuvstva do Vide, vendar ni vpilo njiju sovraštvo po krvi; ljubila sta idealno, kakor pač moli gimnazijec profesorsko hčer. Rovan je hodil k Rožmarinu strel na fesojsko hčer. Rovan je hodil k Rožmarinu strel na fesojsko hčer. Rovan je hodil k Rožmarinu strel na fesojsko hčer.

»Čestitam!« je vzkliknil Rovan. »Ti in Pohlin sta zmožna vseg«. Toda napravi človeški obraz, da me ne bo sram hoditi s teboj; od kljuka ni še nihče poginil.«

Rožmarin je uvidel; potrtost mu je izginila iz lic, razen večne melanholije, brez katere si ni bil podoben.

»Pohlin je zver; ustrelil bi ga brez škode«, je končal svoje toževanje in vzdignil glavo. »Takšen oče in takšna hči!«

»Kumara«, je zategnil instruktor, kdo pa ve, če e res njegova? Pater semper incertus, so dejali že

stari Latinci.«

Razgovor je stekel po zaželenem tiru.

»Davi«, je povzel Rožmarin vznešeno, »davi sem jo videl. Pela je ter si popravljala kite. Ali, njeni lasje, Rovana: kakor cvetoči zlatniki!«

»Nu?« je vprašal tovariš, poslušaje z očmi in usti. »Kaj potem?«

»Nič. Videl sem jo. Moja duša je vzdrtela od sreče«, je dehnil romantik in strastno zavil oči. »Zgrudil sem se k mizi ter zložil sonet.«

»Namesto da bi študiral grščino?« Rovana je bil rad hudoben. »Zdaj bi dal Vido s sonetom vred, samo da se odkupiš trojke.«

»Zver!« je odrevelnet poet v herojskem sodu. »Za vsak svetel trenutek imaš pripravljen pljunek svoje proze; in dobro vem, zakaj. Nevoščljiv si mi, ker jo gledam sleherni dan iz obličja v obličje, in ne pomisliš, da je tudi ti ne bi videl, če bi mene ne bilo. Sicer pa«, je dodal maščevalno, »me danes ni volja študirati; le nič ne hodi popoldne. Šetal se bom po livadah ter sanjal o nji.«

»Za Bogal!« je poskočil Rovana. »In jutri spet kljuka? Nabral si se jih kakor berač uši! Ne, tega ne vzamem na svojo vest. In zadnjih sonetov mi tudi še nisi prebral; koliko jih že imaš?«

»Dvestosedemtridecet sonetov in šestinpetdeset gazel, ne všteti tercin pa epigramov«, se je odrezal Rožmarin, hitro potolažen ter sijoč od ponosa. »Nu, pridi, pokažem ti kaj; današnji bi tudi Prešernu ne

delal sramote. Zvečer pa stopiva v slaščičarno, razgovarjat se o nji — o nji!«

»Daj cigareto!« Rovana je puhnil prvi dim skozi nosnice pomislil ter izjavi odločno: »V slaščičarno ne maram, tisto je za babe. Veliki poeti in resni ljubimci sanjarijo o svojih dulcinejah samo pri vinu in kranjski klobasi; na to dvoje pa se res prileže košček torte. V gostilno bi šla.«

»Kamor hočeš, samo da se ne boš norčeval in pri meni tolikanj zijal v njeno okno. Srce mi krvavi, če pomislim, da jo delim s teboj.«

»Nu, dokler jo stari zakleplje, je škoda srčne krvi. Doma jo uči mrcina, iz gole zlobe, samo da jo ima bolj pod komando. Še veš, kako sva zaman gorela za plesno šolo, ker so se nadejali, da bo tudi Vida vmes?«

»Ah, dotekniti se njenih ročic, poslušati njeno srebrozvočno govorico! je zbrnel Rožmarin na razpotju, cedec besede s spakljivo knjižno izreko. Ah, ti ne veš, kako jo ljubim. Spati ne morem, jed mi je zoprna, učenje mi več ne tekne — umrl bi zanjo!«

»Umrl ne vem, če boš«, ga je oponesel Drejče Rovana, »toda znorel boš, revež, ako že nisi. Mari bi ljubil nekoliko manj!«

Urno je krenil v dijaško kuhinjo; Vidin obrazek v zlati glori mu je ozarjal nepogrnjeno rjavo mizo in skromno jed, in skoraj s ponosom je čutil v prsih mehko tegobo, kakor bi bile prezvrhane sladkega breskovega cvetja.

(Dalje.)

vorih ter jih kazali podivjanim Nemcem. Slednjič so jih internirali v takozvanem „Gefangenenlager“ v Špitalu ob Dravi. — Tu je zaprtih 250 jugoslovanskih vojakov-vjetnikov iz vse koroške fronte. Prehrana je bila zelo slaba, sama repa in prosluti „Dörrgemüse“. Dnevno so dobivali en četri zelo slabega vojnega kruha. Vjetnike pretepavajo in jih za sramujejo. Vjetniki, ki so prej prestali večletno vjetništvo, so zatrjevali, da tako neznošnega, barbarskega vjetništva še nikdar niso doživeli.

Marcel Tomažič je minuli petek, 17. t. m. pobegnil iz taborišča in dospel najprej v Trbiž, kjer so ga vjeli Italijani. Tam je pobegnil in se pripeljal na Jesenice. Tomažič je bil preje zelo rejen, sedaj je suh in ves onemogel.

Položaj na Koroškem.

Ljub. kor. urad poroča 23. januarja ob šestih zvečer iz uradnega vira: Pri Podrožčici stoječe nemške čete ne respektirajo premirja. Tisti dan, ko se je sklenilo premirje, so ob pol desetih dopoldne streljali iz topov. Ponoči od včeraj do danes pa so en častnik in dva moža iz pušk proti tunelu izstrelili 14 krogel. Naše moštvo se je moralo umakniti v zaklone. Stotnik Martinčič je pri nemškem vojaškem poveljništvu proti tej kršitvi premirja protestiral in izjavil, da bo smatral premirje za siloma prurušeno, ako bi Nemci še enkrat jeli streljati. Svoj protest je sporočil tudi ameriški misiji v Gradcu. — Pripomniti je, da Nemci ne taje, da so streljali.

Član nemškega viteškega reda — član armade SHS.

(Iz vojaških krogov.)

Vojni superior Janec Klobovs, ki sedaj nosi slovensko kokardo, je pač najbolj pristni ostanek črne žolte avstrijske armade. Bivši slovenski vojni kurati se pač silno čudimo in premišljujemo, kako je ta človek zamogel dobiti v državi SHS vodstvo slovenske vojne duhovščine, ko vendar ni hotel med vojsko govoriti slovensko z nobenim slov. vojnim kuratom niti izven urada, medtem ko smo slišali celo v uradih večkrat madžarsko in češko govorico iz ust visokih madžarskih in čeških oficirjev. Ta vojni superior je preganjal vse vojne kurate, ki so nekoliko dišali po slovanstvu, slovenske je pa naravnost hotel uničiti. Janec Klobovs se je dal od svojega osebnega prijatelja in zaščitnika nadvojvode Evgena slovesno sprejeti v mestu Vidmu v nemški viteški red in bi bil ostal Nemeč še naprej, če bi ne bila Avstrija poginila. On, ki mu je bil vsak še tako pogumen vojni kurat, premalo vojaški in junaški —, sam nb. ni prišel dalje kakor do divizijskega poveljstva, kadar je vladal na fronti mir —, je ob polomu s prvim vlakom bežal od fronte in se je celo škandaliziral nad enim vojnim kuratom, ki se je kot bolnik vračal v Ljubljano iz neke vojaške bolnice, zakaj je zapustil svoje mesto. V Ljubljani pa je s pomočjo svojega rojaka dr. Pogačnika prišel v toplo gnezdo, a še takrat ni hotel znati slovensko, marveč je klical k sebi v Ljubljani se mudeče vojne kurate in jim je govoril nemško in jim grozil, da jih bo tudi pod novo vlado mučil in preganjal. Sramota, da še ta vojaški duhovnik ni dobil od slovilnega pisma od države SHS. Saj imamo dovolj blagih višjih slovenskih vojnih duhovnov, ki so zmožni za vodilno mesto, n. pr. mornariški superior Karl Kokolj v Ljubljani in blagi g. vojni superior Hubert Rant v Mariboru. Temu so svedoki vsi bivši slovenski vojni kurati!

Kako Italijani informirajo javnost.

Bivši državni poslanec v dunajskem državnem zboru dr. Pitacco je pred kratkim informiral uredništvo pariškega časopisa „Le Temps“ tako zvičajno, hinavsko in potvorjeno, da njegove informacije ne moremo zamolčati.

Dr. Pitacco citira besede Poincaréja, ki pritrjuje novi organizaciji na-

rodov na podlagi naravnega sorodstva in samoodločbe ter potem na naravnost nesramen način povdarja, da se je volja naroda pokazala že v vseh krajih, kl jih je Italija „odrešila“ (zasedla) v obliki — čujte! plebiscita. To so pokazali Trst in vsi najmanjši istrski kraji in dr. Pitacco samo obžaluje, da plebiscit, ki ga je izvršilo prebivalstvo odrešenih pokrajin, ni dovolj poznan.

Pri tem pa je dr. Pitacco popolnoma pozabil povedati, kdaj in v kaki obliki se je izvršil plebiscit na korist Italije. Ali je morda slovenska Goriška glasovala za Italijo? Ali morda celo naša zavedna Notranjska? Mi vemo samo, da je celo v italijanski Furlaniji splošno ogorčenje proti italijanski okupaciji, vemo, da kolne v Trstu na tisoče delavcev, uradnikov, obrtnikov in trgovcev odrešiteljico Italijo, ker jim je z italijansko okupacijo izginil vsak zaslužek, ker je vrednost denarja padla, cena živlom pa ostala ista. Mi vemo le, da se goriški in istrski kmet bojita gospodarskega uničenja, ako Italija še par mesecev ostane v deželi, in vemo, da na tisoče in tisoče rodbin proklinja svoje takozvane odrešitelje, ki so jim odvzeli še tisto malo svobodo, ki so jo vživali v bivši Avstro-Ogrski, jim zaprli šole ter omejili vsako možnost, pokazati sploh svojo voljo, tem manj pa da bi jim dopustili svobodno izražati svoje politično mišljenje. Predpogoj za plebiscit pa je ravno svoboda zborovanja in svoboda izražanja.

Mi vemo le, da kriči v prilog Italiji nekaj poturic, v Gorici in v Trstu, ki pa z ljudstvom niso imeli nikdar pravega stika in niso imeli nanj nobenega vpliva. Edini plebiscit, ki se je v zasedenem ozemlju v resnici izvršil, je oni iz slovenskega Goriškega, kjer so vse slovenske občine prostovoljno zbrale podpise v protest proti italijanski okupaciji ter ob enem glasno zahtevale, da se priklopijo k Jugoslaviji. Od 106 občin jih je poslalo podpise 71, pri čemur je vpoštevali, da je 30 občin na Goriškem popolnoma porušenih in nesposobnih za stanovanje. Vseh podpisov so zbrale te občine povsem prostovoljno okoli 90.000, med temi Gorica sama 4.500! (Gorica je štela sedaj nekaj čez 8.000 prebivalcev).

Umevno je vsled tega, da plebiscit italijanskega prebivalstva ni dovolj poznan, kakor to hinavsko obžaluje dr. Pitacco.

Končno moramo omeniti še eno trditev dr. Pitacca, ki je posebno značilna za italijansko svobodoljublje. Pravi namreč, da je dokazala Italija izvanredno skromnost, ker je dovolila gotovim osebam, ki so imele nasprotno interese, pačiti resnico in oznanjevati kot dokaz italijanskega imperijalizma, kar je izvor etničnega, zgodovinskega in narodnostnega prava Italije.

Človek bi res mislil, da se našim ljudem v zased. krajih godi kot v paradizu in da je „zmagovalna Italija“ tista, katero naši nestrpni politiki v Trstu in Gorici obrekujejo, žalijo in ponižujejo. Posledica italijanske skromnosti je menda, da so zatrli slovensko časopisje na Goriškem, oropali tiskarno „Edinosti“ v Trstu, internirali vse odločnejše in agilnejše može, odgnali v zapore naše goriške politike ter izgnali večji del slovenskega prebivalstva iz Gorice. Dokaz skromnosti je tudi, da so v vseh zasedenih krajih odpravili vse slovenske napise, zaprli vse slovenske šole, da silijo učiteljstvo začeti poučevati v italijansčini in duhovnike pridigovati v tujem jeziku!

Če pravi končno dr. Pitacco, da ima preveč zaupanja v izobrazbo francoskega naroda, da bi ta ne priznala Italiji vseh njenih „prav“, moramo izjaviti tudi mi, da ravno tako zaupamo baš v razsodnost francoskega naroda, ki se je vedno boril za svobodo in za kulturo in ki nam je pred 100 leti prvič dal okusiti politično samostojnost. Mislimo, da republikanska Francija ne bo šla po drugih potih, kakor le grande emperur, ki nam je dal Ilirijo oživljen!

Pod italijanskim jarmom.

Vedno nove muke za naše ljudi.

Trst, 21. januarja. (Lj. k. u.) S posebno odredbo je gubernijska oblast dovolila deželam in obnem Julijski Benečiji, da smejo za leto 1919 izterjevati deželne in občinske doklade k direktnim državnim davkom in kužtinskemu davku in vse druge deželne in občinske davščine v isti meri, kakor je bilo to določeno za leto 1918. Isto pooblastilo se podeljuje za leto 1919 vsem dotičnim odborom v pokritje stroškov za zgradbe in vzdrževanje cest, šol, cerkva in župnišč. Za zvišanje obstoječih in za uvedbo novih davščin se mora dobiti dovoljenje gubernijske oblasti.

Trst, 20. januarja. (Lj. k. u.) Italijanska oblast uvaja čimdalje strožjo kontrolo in evidenco glede prebivalstva v Trstu in na Primorskem, posebno pa glede bivših vojakov in oseb neitalijanske narodnosti. Pred nekaj dnevi so bili po mestu nalepljeni lepaki, ki so pozivali, da se morajo zglastiti vsi bivši avstro-ogrski vojaki. Utemeljena je bila ta zglasitev z urejanjem sanitarnih in aprovizacijskih razmer. Prebivalstvo, zlasti slovensko je zelo skeptično proti tej zglasitvi, boječ se, da je nastavljena kaka past ali pa da prete represalije. Kdor se ne zglasti, bi bil obsojen v globo ali pa v zapor. Danes razglašča gubernijska oblast, da se morajo vsi državljani, ki niso rojeni v mestu Trstu in ki niso italijanske narodnosti ter so se stalno naselili v Trstu tekom leta 1917, zglastiti v času od 26. do 30. januarja na kvesturi. Ta razglas se utemeljuje s tem, da je potreba ugotoviti njih istovetno in da se ukrene, kar je potrebno v njih primeru. Izvzeti od dolžnosti zglasitve so podaniki držav, ki so zaveznice Italije, za katere se izdajo odredbe pozneje, ker še ni rednih konzulatov v mestu. Zglastiti pa se morajo vsi podaniki nevtralnih držav. Vsi državljani, ki niso rojeni na ozemlju Julijske Benečije in so se stalno naselili na tem ozemlju leta 1917, se morajo zglastiti pri glavarstvih. Kršitelje te naredbe bo vojno sodišče kaznovalo z navadnim zaporom do dveh let in z globo do 2.000 lir.

Trst, 20. januarja. (Lj. k. u.) Glasom naredbe, razglašene v današnjem uradnem listu, morajo tiskarne v Julijski Benečiji od vseh tiskovin (listov, periodičnih časopisov, knjig, brošur itd.) izročiti po tri izvode oddelku gubernijske oblasti za civilne stvari. Tiskarne zunaj Trsta morajo to storiti tudi petom civilnih komisarjev političnih okrajev.

Jugoslavija.

Dr. Korošec za povišanje števila slovenskih članov državnega vjeća.

Včeraj je odposlal dr. Korošec naslednjo brzojavko:

Ministrski predsednik Protič!

Ker nas je 1.600.000 Slovencev in 160.000 tujcev, zato vztrajajo Vseslovenska Ljudska Stranka, Jugoslovanska Demokratska Stranka in Jugoslovanska Socijalno Demokratska Stranka na minimalnem ključu 38 članov državnega večja ter prosijo, da ministrski svet spremeni svoj sklep in prizna Sloveniji omenjeno število. — V imenu strank dr. Korošec.

Mirovno odposlanstvo SHS na potu v Pariz.

Trst, 18. jan. (Lj. k. u.) Na potu v Pariz je dospel davi iz Belgrada preko Reke v Trst odposlanstvo vlade SHS za mirovno konferenco, in sicer dr. Ivan Žolger s svojim tajnikom, ministra Ninčič in Gavrilovič, ravnatelj železnic Božo Vukovič, narodni zastopnik Slavič, dva francoska majorja in več oseb spremstva. Ob treh popoldne je odposlanstvo nadaljevalo popotovanje preko Bolonje v Pariz.

Nova italijanska nasilstva.

Trst, 18. jan. (Lj. k. u.) Glasom raznih poročil z dežele, posebno iz Istre, uvajajo Italijani italijansko ura-

dovanje v čisto slovenskih ali hrvaških občinah. Občinski pečat mora biti italijanski. Ako hoče občina dodati temu pečatu še slovenski ali hrvaški napis, morajo biti črke slovenskega napisa vsaj polovico manjše, kakor italijanske. Kakor poročajo iz Pulja je odredila italijanska oblast, da se morajo stranke in priče pri sodišču zaslisavati le italijanski. Ako stranka ali priča ne zna italijanski, se mora sodnik posluževati tolmača. Tako se lahko zgodi, da mora hrvaški sodnik, ki zaslisava hrvaško stranko ali pričo staviti vprašanja in sprejemati odgovora le v italijanskem jeziku potom tolmača.

Trst, 18. jan. (Lj. k. u.) Bivši ri-henberski župan Makso Ličen je bil pozvan pred tukajšnjo vojaško sodišče z obtožbo, da je podpisal protest v francoskem jeziku in da ga je predložil tamošnjemu vojaškemu stacijskemu poveljništvu in v njem protestiral proti italijanski okupaciji in proti razpustu tamošnjega narodnega sveta. Glasom lista „La Nazione“ je bil Ličen zaradi tega obsojen na štiri mesece zopora.

Delavska stavka v Trstu.

Trst, 21. jan. Včeraj zjutraj so delavci tukajšnjih ladjedelavnic in nekaterih drugih podjetij zapustili delo, ker se ni ugodilo njih zahtevam glede izplačevanja mezd v lirah in zahtevam glede znižanja cen živil. Ker so delavcem obljubili nekatere priboljške, so se danes zopet vrnili na delo.

Slovenski svet.

Ogrski Rusini za združenje z Ukrajino.

Munkač, 23. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Včeraj je bilo v Husztu veliko zborovanje ogrskih Rusinov, ki se ga je udeležilo 700 delegatov. Proglasili so združitev ogrskih Rusinov z Ukrajino.

Dr. Kramar proti sporazumu z Nemško Avstrijo.

Bern, 22. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Ministrski predsednik dr. Kramar je izjavil časn. karjem, da Čehi odklanjajo vsak sporazum z Nemško Avstrijo. Nimajo zaupanja do nje in vedo dobro, da nas tam ne ljubijo. Izza leta 1526. so nas tolikokrat grozno prevarili, da ne želimo več takih izkušenj. Dunaju dr. Kramar ni naklonjen in se ga je izogibal na svojem potovanju v Pariz.

Čehi so postavili kandidate za nemško-avstrijsko narodno skupščino.

Dunaj, 23. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Čehoslovaški Narodni Vybor za Nižje Avstrijsko je danes objavil v obeh čeških dnevnikih na Dunaju listo čehoslovaških kandidatov za prihodnje volitve v nemško-avstrijsko narodno skupščino.

Poljski urednik obtožen veleizdaje.

Poznanj, 23. jan. (Ljub. kor. u.) Poljska brzojavna agentura javlja: Urednika „Gazete Grudzianske“ v Graudenzu, Kuerskega, so nemške oblasti obtožile veleizdajstva.

Mirovna konferenca.

Proti boljševizmu. Pomoč Poljski. Vprašanje odškodnine. Družba narodov.

Pariz, 22. jan. (Lj. k. u. Dun. k. u.) Agence Havas poroča: V včerajšnji dopoldanski in popoldanski seji predsednika Wilsona in ministrskih predsednikov združenih in asociiranih držav je bivši danski poslanik Scavenius v Petrogradu zelo odločno izjavil z ozirom na boljševiški režim in anarhistične razmere v Rusiji, da ni prej mir mogoče v Evropi, dokler bodo obstajale te razmere. Intervencija v Rusiji bi bila sicer potrebna, vendar pa je mnenja, da se lahko izvrši brez nadaljnjih pošiljatev vojaštva v Rusijo. Brez dvoma je, da bodo osebe, ki so strokovnjaki v ruskem vprašanju, v imenu entente na mejah Rusije uvedle preiskave. V jutrišnji dopoldanski seji se bodo pričeli porazgovori o pro-

blemih, ki so v zvezi s Poljsko. Zvezne vlade, posebno ameriška, so dobile sporočila, da tamkaj boljše videm sedaj napreduje. Rdeči gardisti korakajo proti Varšavi, vsled česar je potrebno, da zavezniki pomagajo Poljakom. Posebno naj za opremo čet pošiljajo vojni material in strelivo. Vsi ti problemi bodo brez dvoma rešeni že jutri. — V torek so zastopniki petih velesil pričeli razgovor o vprašanju načina poslovanja. Imenovane bodo komisije, ki bodo razmotrivali različna vprašanja. V bistvu se je do sedaj sklenilo, imenovati dve taki komisiji, in sicer eno za razmotrivanje vprašanja o odškodnini, ki jo je zahtevali od Nemčije, in drugo za vprašanje družbe narodov. Pričakuje se, da bo skupna seja konference v petek ali soboto. Na tej seji bo predsednik Wilson predložil spomenico, ki jo je sestavil glede zveze narodov in ki jo je sprožil on sam. Ravnotako bodo posamna odposlanstva o tem vprašanju predložila svoja dela. Nato se bo izvolila komisija, ki bo razmotrivala različne spomenice in bo poročala o njihovem končnem besedilu. Leon Bourgeois bo zastopal Francijo v tej komisiji.

Razna poročila.

127 milijard dolgov bivše monarhije.

Dunaj, 22. jan. (Lj. k. u. — Brezlično.) Glasom poročila likvidujoče finančne komisije znašajo vse obveznosti nekdanje monarhije blizu 127 milijard. Od teh odpade 104 milijarde na vojni dolg.

Zverstva Wilhelma in Franc Jožefa.

Ženeva, 21. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Listi priobčujoče pismo, ki je je poslal cesar Viljem cesarju Francu Jožefu. Pismo se glasi: „Srce mi krvavi, toda preplaviti moram vse z ognjem in krvjo. Žene, može, otroke in starce je treba pokončiti. Prizanesti ne moremo ne hišam in ne drevesom; kajti le s takim terorjem je mogoče, premagati degenerirani francoski narod tekem dveh mesecev. Če se oziroma na humanost, more trajati vojna še leta.“

Masaryk ni ravnal nelojalno napram Jugoslovanom.

Praga, 22. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Z ozirom na vesti zagrebških listov, da predsednik Masaryk ni ravnal lojalno proti Jugoslovanom, je Čehosl. tisk. urad pooblaščen izjaviti, da so tozadevne vesti prazna izmišljotina. Prav tako dementira Čehoslov. tisk. urad vse vesti dunajskih listov o uporabi praškega pehotnega polka št. 28 in praškega strelskega polka št. 8.

Dopisi.

Iz Šiške. Z ozirom na dopis iz Šiške v „Jugoslaviji“ št. 17 pojasnjem: Šel sem k zemaljski vladi v Zagreb po nalogo državnih železnic SHS v Ljubljani. Kavcije nisem odredil jaz, ampak so jo odredili zaupniki vseh kategorij obeh železnic. Ako do kupčije ni prišlo, ni moja krivda; trdil sem se pošteno in nesebično in gotovo nisem zaslužil napadov v časopisih. Pavel Dežman, strojevodja drž. žel. SHS v Ljubljani.

Domžale. Tirolski tovarnarji slavnikov nočejo upeljati postavnega 8 urnega delavnika in zbirajo pri delavcih podpise za 10urno delo na dan. Nasi ljudje se boje, da bi bili ob delo, če ne podpišejo zahteve Tirolcev, ki imajo za naše delavce le slabe besede in grdo ravnanje. Saj je znano, da je Oberwallerjeva žena opljuvala delavko, ki je že nad 30 let delala v tovarni, ker je podpisala jugoslovansko deklaracijo. Tudi je znano, da so Krizantove hčere vpregle lani v brano 4 delavke, za katerimi so hodile z bičem v roki. Za Domžale je potrebna velika železna metla, s katero naj prisili naša vlada Tirolce, da bodo izpolnjevali naše postave.

Dnevne vesti.

Iz prve seje Višjega šolskega sveta dne 17. jan. 1919. Višji šolski nadzornik dr. Mihael Opeka poroča o uvedbi slovenščine kot državnega jezika in o odpustu učnih moči, ki niso zmožne poučevanja ljudskošolske mladine v duhu države SHS; o slovenskih šolah med nemškimi selišči se sklene, naročiti okrajnim šolskim svetom, da otvorijo v prehodni dobi šolo, ako se v kakem okolišju prijavi za 40 otrok, tndi če ni ustrezno vsem drugim pogojem, § 59 drž. zakona o ljudskih šolah. Glede razpisa praznih učiteljskih mest se sklene z ozirom na zasedenje logaškega in postojnskega šolskega okraja počakati, da se bo lahko udeležilo razpisa vse učiteljstvo. Nemščina se kot obvezen predmet odpravi, pridobljene ure se porabijo za slovenščino in računstvo, realije in po možnosti za srbohrvaščino. Slovenščina se uvede na nemških šolah kot obvezen predmet na račun učnega jezika. Višji šolski nadzornik dr. Poljanec poroča o solstvu v bivši vojvodinji Štajerski, dr. Grafenauer o koroških šolah. Nemščina se dovoli na želje staršev kot neobvezen predmet od 3. šolskega leta naprej po tri ure na teden na četver- in večrazrednih šolah po sklepu rednega šolskega pouka. V obmejnih krajih bivše vojvodinje Koroške in Štajerske tudi na nižje organiziranih šolah. V tej zadevi izide posebna odredba. Goriškemu učiteljstvu, ki se nahaja tostran demarkacijske črte se bo nakazala vojnodraginska doklada za leto 1919 in 10/12 vojnodraginske doklade za leto 1918. Ker po nekod ljudje nočejo dajati učiteljem ne hrane ne stanovanja, se sklene, da naj v v takem slučaju posreduje okrajno glavarstvo in časopisje. Sklene se, da kmetijsko delo pri ljudskošolskih otrokih ne velja več kot opravičba pri šolskih zamudah, izvzemši zelo nujne slučaje. Za realne gimnazije se sprejme od III. razreda dalje kot drugi živ jezik francoščina. Sprejme se načelo nepretrganega pouka na srednjih šolah. Srbohrvaški tečajji za učiteljstvo se naj vrše v počitnicah.

Čin vreden kulturnega mesta. Odgovor „patriotičnemu“ piscu notice pod gornjim naslovom v „Slov. Narodu“ od 16. t. m.: 30. dec. l. l. so zavedni primorski Slovenci odstranili javne znake našega suženjstva v Ljubljani. Radeckijev kip v Zvezdi so takoj nepoškodovanega spravili pred glavna vrata kazine in naročili straži, naj pazi, da ga kdo ne poškoduje in da se ga spravi na varno. Kip starega krvnika pred justično palačo pa je bil že prej poškodovan! — Da se prepričam o laži črno-zoltega pisca v „Narodu“, sem šel takoj v kazino, kjer sem mogel konstatirati, da je „imenitno delo Fernkornovo“ še vedno tam, kamor so ga postavili čistilci jugoslovanske Ljubljane, namreč v sobici na levo v glavnem vходу kazinskega poslopja, kjer si ga more ogledati tudi „Narodov“ pisec, če mu je dolgčas po njem. — r.

Pisma za vojne ujetnike v Italiji morajo biti odposlana v dvojnem ovitku in sicer odprta. Na zunanem ovitku mora biti zgoraj natančen naslov vojnega ujetnika spodaj pa sledeče: Po posredovanju 6. divizije „Ufficio d'affari civili v Inomostu, Hotel Europa“. Zgoraj na desni je treba pristaviti opazko: Prigioniero di guerra in franchigia di porto. Na notranjem ovitku pa mora biti natančen naslov odpošiljatelja. Isti predpisi veljajo tudi za pošiljanje poštinih zavitek.

Razglas. Prizive v zadevi vzdrževalnega prispevka je nastavljeni na Državno komisijo za preživljanje v Ljubljani. Le rekurzi v zadevi ameriškanskih in begunskih podpor naj se nastavljajo na poverjeništvu za socialno skrbstvo.

Razglas. Svoječasna objava o krajšanju roka za nakladanje in razkladanje se razveljavi ter stopijo zopet v veljavo normalni tarifni roki. Tudi pri prometu na vlačilnicah se računajo navadni pogodbeni časi.

Naredba poverjeništvu za promet. Vsi tarifni razglasi, uvedanje novih tarifov, dopolnitve, spremembe

in razveljavljenja se bodo pravomočno objavljala začasno v Uradnem listu Narodne vlade SHS. v Ljubljani.

Odsek za okupirano ozemlje, Dunajska cesta, Zidarjeva hiša, potrebuje brošuri „Aus dem Vilajet Kärnten“ in „Die nationale Abgrenzung in Süden“. Kdor ima, naj takoj ali vsaj v dveh dneh pošlje pisarni za o. o., kjer jih potrebuje komisija za Koroško.

Iz kroga uslužbencev mestnega užitninskega zakupa se nam poroča: Mesto zboljšanja gmotnega položaja se osobju m. u. z. obetajo — globe. Blagajnik pri ljubljanskem užitninskem zakupu se je izjavil, da si bo pri direktoriju tega zakupa izposloval neomejeno samo njemu pristojno oblast nad podrejenim osobjem v tem, da bo vsacega uslužbenca, ki bi se po njegovih nazorih pregrešil, kaznoval z globo najmanj na pet kron. — Pravi: „pri vojaštvu se vzdrži disciplina z zapori in orožjem, pri civilnih uslužbencih pa z denarnimi globami.“

Društvene vesti.

Društvo inženirjev v Ljubljani vabi vse člane na razgovor o našem tehničnem visokošolskem vprašanju v soboto, 25. t. m. ob 8 zvečer v dvorano mestnega magistrata.

Odbor napr. pol. in gosp. društva za Poljanski okraj je sklenil predlagati občinskemu svetu, naj imenuje ulice in trge v Poljanskem okraju, ki so imeli do sedaj imena naših zatiralcev, sledeče: 1. Cesarja Jožefa trg naj se imenuje Gasilski trg, ker je ta trg gasilsko vežbališče in stoji na njem Gasilni dom, ki pa nosi zdaj nepravilno ime Mestni dom. 2. Elizabetna cesta naj se prekrsti v Hribarjevo cesto. 3. Kuhova cesta naj se imenuje Legionarska cesta. 4. Nadv. Friderika cesta naj se opusti ter naj se jo združi z Domobransko cesto. 5. Jubilejni most naj se imenuje Mesarski most.

Veterinarjem! Sestanek se vrši v torek, dne 28. januarja 1919 pri „Novem svetu“ v Ljubljani, ob 4. uri pop. (Odgovor iz Prage neugoden). Akcijski odbor.

Stavbinski delavci, zidarji, stavbeni delovodje in uradniki, klesarji, tesarji, slikarji, krovcji, pečarji ter vsi pomožni delavci omenjenih strok so vabljeni na ustanovno skupščino Osrednjega društva stavbinskih delavcev na slovenskem ozemlju države SHS ki se vrši v nedeljo, dne 26. januarja 1919 ob 9. uri dop v restavraciji „Narodnega doma“ v Ljubljani. Ker spadajo v društvo skupine vseh stavbenih strok moškega in ženskega spola se vabi vse gori omenjene, da se številno udeležite te naše ustanovne skupščine. — Pripravljali odbor.

Predavanje „Akademije“ se vrši danes ob 8 uri zvečer v realki. I. nadstropje. Predava g. Ivan Vavpotič slikar o temi: Moderne smeri o umetnosti in Slovenci.

Tehniki, strojni in stavbeni na Slovenskem se vabijo na prijateljski sestanek, da se pogovorimo o zelo važnih in resnih zadevah, tičočih se našega stanu, v nedeljo 26. t. m. ob 3. uri pop. v ljubljanski Narodni dom, pritičje prve vrata na levo.

Društvo uslužbencev države SHS na slov. ozemlju zboruje v nedeljo, 26. t. m. ob 4. uri pop in ne kakor je bilo pomotoma objavljeno ob 2. uri pop. Zborovalnica ista! — kš.

Podružnica Zveze jugoslov. železničarjev na Jesenicah, vabi na redni občni zbor za leto 1919, ki se vrši v nedeljo, dne 26. t. m. ob 3 popoldne pri „Werglesu“ na Savi. Poroča tudi odposlanec osrednjega odbora Tovariši, udeležite se občnega zbora polnoštevilno.

Vabilo na Jugoslovanski shod, ki se vrši v nedeljo dne 25. prosinca 1919 v Guštanju v Nežiški dolini na Koroškem. Vspored: Ob 9 uri slavnostna sv. maša na glavnem trgu. Po sv. maši zaprisega Koroških jugoslovanskih vojakov in slavnostni govori. Jugoslovani! Pridite v obilnem številu na ta shod, kjer proslavimo našo svobodno Jugoslavijo in ob ednem protestiramo proti nesramni požrešnosti Nemcev in Italijanov. V nedeljo vsi v Guštanju.

Trgovci in obrtniki v Mariboru in okolici se pozivljajo, da se nemudoma zglase kot člani pri Slov. trg. in obrtnem društvu v Mariboru. V naši Jugoslaviji treba nam je nujno smoternega ter skupnega dela. Društvo kot tako skrbi, da se odda delo raznih uradov, zavodov itd. le svojim članom ter se prepriči na ta način, da osedajno zapostavljene slov. trgovstva in obrtništva. Društvo bo inelo tudi na razpolago ter v seznamu vse slovanske oziroma slovenske naklonjene tovarne in veletrgovine, ki bodo naša podjetja zalogali s potrebnim blagom. Tudi se bode skrbelo, da pridejo domači izdelki v dobro in stalno kupčevo roko. Še mnogo drugega si je društvo stavilo kot važno in nujno nalogo, in zato hoče skupno z drugimi enakimi društvi prirediti v najkrajšem času velik trgovski in obrtni shod, kateri se bode še pravočasno objavil. Trgovci ali obrtniki, ki torej v tem velevažnem času noče ostati osamljeni, naj se javi takoj svojemu stanovskemu društvu.

Glasovi iz občinstva.

Na naslov mestne aprovizacije. V cerkvi sv. Jožefa so dobile nekatere stranke neko čudno zmes peska in prsti, ki jo je razdeljevala aprovizacija mesto

sol. Prizadete stranke vprašujejo odgovorne gospode, zakaj so nekateri protežiranci dobili lepo belo sol, dočim so delili „revežem“ zmes, ki bi bila k večjemu dobra za gotove četvernožece?

V kurilnici državnega kolo- dvora v Šiški deli neki gospod moko po svoji volji. Osebnim znancem in „višjim“ deli kar večjo množino bele moke, „nižji“ pa se morajo zadovoljiti s črno. Prosimo načelstvo aprovizacije, da preskrbi za pravično razdelitev bele in črne moke.

Gospodarstvo.

Sol in užgalice. Z Dunaja je prišlo poročilo, da odpošlje Nemška Avstrija takoj za Slovenijo kupljeno sol in užgalice. V kompenzacijo pošlje Narodna vlada v pričetku prihodnjega meseca v smislu dogovora z Nemško Avstrijo nekaj vagonov moke in fižola.

Demobilizacijsko blago. Da se uredi oddaja demobilizacijskega blaga posameznim stanovom, se razglasa nastopno; Kmetje, ki žele dobiti predmete iz demobilizacijskega blaga, naj se zglase pri poverjeništvu za kmetijstvo, obrtniki pri obrtno-pospeševalnem uradu, trgovci in industriji pa pri trgovski in obrtni zbornici.

Ustanovitev delniške družbe za izdelovanje poljedelskih strojev v Jugoslaviji. Z ustanovitvijo Jugoslavije prihaja na njo važno vprašanje, kako odpomoči pomanjkanju poljedelskih strojev, katere so večinoma uvažali Nemci in Madžari v naše kraje in na ves Balkan. Kaže toraj ustvariti tvornico poljedelskih strojev, da smo neodvisni od dovoza teh iz tujine. Pomislimo, da le Balkan sam je iz Nemčije uvažal letno za visoke milijone poljedelskih strojev. Zakaj bi moralo biti tako naprej? Vse te dobičke imamo lahko sami med seboj in ni potreba čakati na dovoz iz tujine. Kakor mi je znano, nimamo v Jugoslaviji niti ene večje tvornice za poljedelske stroje. Zato je treba ustanoviti podjetje v velikem obsegu, katero bi bilo v stanju naše potrebe na poljedelskih strojih vseh vrst vsaj deloma kriti. V prvi vrsti je tukaj poklicana vlada, da bi ustanovitev tega podjetja na vsak način podpirala, dalje kmetje, gospodarska društva, posamezniki in denarni zavodi ki naj bi se v polni meri udeležili vpisovanja delnic. S tem bi bili deležni: 1. Dobro naloženega denarja, kateri bi se jim stalno in dobro obrestoval; 2. Kot delničarji bi imeli pravico na znižane cene za stroje. 3. Zadruga, katere bi za svoje člane naročale stroje, bi bile deležne navadnih popustov (rabat), kateri bi prišli v korist za drugam. O dobrem obstanku podjetja ni dvoma, ker so vse delniške družbe na Češkem zaključale svoje račune z dobrimi dobički in izplačevale 6—7% dividende. Konkurence se nam ni treba bati, ker vzlic temu, da bi se ustanovila tukaj še ena družba, imele bi obe še preveč naročil, ker je med vojsko nastalo v vseh državah tako pomanjkanje poljedelskih strojev, da bodo za dolgo časa konkurenčne države komaj lastnim zahtevam zadostile. Predstavljajmo si le grozovito veliko Rusko, Ukrajino, Poljsko, ves Balkan itd., kjer ni danes niti enega pluga celega! Kdaj bode vse to nadomeščeno? Pomislimo na agrarne reforme Češke, Poljske, Ruske, kjer se bode rabilo veliko strojev za male kmetovalce, katerim se razdeli zemlja veleposestev. Isto je pričakovati pri nas. Dalje je dolžnost učiteljev kmetijskih šol, da učence in ljudstvo na predavanjih o rabi in koristi in dobičkonosnosti strojev temeljito poučijo. Tvornica sama bi skrbelo za vršitev tečajev, o rabi strojev, bi vpizarjala ogledne in tekme strojev, bi dajala svoje stroje na razstave in sploh zelo povzdignila naš kmetijski stan v korist države in kmetovalca. Ako bi naše ljudstvo začelo rabiti stroje, bi bila vsa poljedelska dela preje in bolj po ceni gotova, ker bi nam stroji nadomeščali drage delavne moči. Potem bi šele imel kmet veselje za pridelovanje žita, katerega se posebno na slovenskem ozemlju, kot izgubonosne panoge ogiba.

Ako bi prideloval več žita, imel bi dosti slame za stelo, več boljšega gnoja in s tem v zvezi vsega več.

S pomočjo poljedeljskih strojev moderno, dobro obdelovana zemljišča bi v kratkem pripomogla do setve sladkorne pese in ustanovitev sladkornih tovarov. Množina potrebnega kapitala in mesto ustanovitve bi se določilo na seji ustanovnega odbora. Zato prosim jugoslovanske strokovnjake, kapitaliste itd. za izraz svojega mnenja in vabim vse zainteresirane na sestanek dne 2. februarja, ob 9. uri dopoldan v prostorih Slovenske kmetijske družbe v Ljubljani. — Fran Malasek, strokovni učitelj kmetijske šole na Grmu.

Izdelovanje bakrene galice. Narodna vlada je pooblastila poverjeništvu za javna dela, da izvrši vse predpriprave, ki so potrebne, da se začne pri nas izdelovati bakrena galica v zadostni množini za potrebe jugoslovanskih vinogradnikov. Prouči naj se tudi proizvodnja elektrolitnega bakra.

Blagoslov božji. V krajih južne Ogrske, ki jih je zasedla srbska armada, so sledeče cene živil: Kilogram moka stane 40 vin., liter vina 70 vin., kg govedine 2 K, kg svinjetine 3 K in kg masti 5 K!

Zadnje vesti.

Regent Aleksander odpotoval v Pariz.

Belgrad, 23. jan. (Izv. por.) Regent prestolonaslednik Aleksander je odpotoval ob 9 uri. Pred svojim odhodom je podpisal ukaz, s katerim določa, da izvršuje za časa njegove odsotnosti kraljevsko oblast v smislu članka 53 ustave ministrski svet.

Republikanski dnevnik v Zagrebu.

Zagreb, 23. jan. (Izv. por.) Radić in njegovi pristaši so javili policiji, da nameravajo izdati nov dnevnik „Republika“.

Novo aretacije naših ljudi.

Split, 23. jan. (Lj. k. u.) Italijanski poveljnik v Benkovcu je dal aretirati tukajšnjega sodnega svetnika, učitelja, enega visokošolca in šest drugih oseb. Odpeljali so jih v Zader. Za vzrok aretacije se ne ve.

Italijani zapirajo naše ljudi.

Reka, 23. jan. (Lj. k. u.) V Premanturi v Istri so zaprli Italijani hrvaško šolo in jo spremenili v italijansko. Zagrozili so z velikimi kaznimi onim staršem, ki ne bi hoteli pošiljati otrok v novo italijansko šolo. Po vseh hišah prirejajo hišne preiskave z izgovorom, da iščejo orožje. Vzamejo pa s seboj vse, kar jim dopade, posebno pa denar. Osebe, ki so protestirale proti takemu postopanju, so zaprli in odpeljali v Pulj, kjer so jih izročili vojaški sodnji kot veleizdajalce.

Dr. Trumbić v sporazumu z Italijo.

Reka, 23. januarja. (Lj. k. u.) Italijanski listi priobčujejo razgovor ministra za zunanje stvari dr. Trumbića z zastopnikom „Tempa“. Dr. Trumbić je izjavil med drugim: Moje politično delovanje zadnjih 30 let je znano. Edino sem stremil za dvema ciljema, za ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v prvi vrsti in za sporazum svojega naroda z Italijani. Za prvi cilj sem delal z vso močjo v zvezi s svojimi tovariši v jugoslovanskem odboru ves čas med vojno. Politično edinstvo Jugoslovancev je danes gotovo dejstvo. Danes imamo samo eno vladno zedinjeno kraljestvo SHS. In ta vlada bo imela svoje delegate na mirovni konferenci. Srbski delegati v Parizu so zato v resnici delegati za Jugoslavijo. Delegatov, ki bi predstavljal samo Srbijo, med njimi ni. Za svoje življenjske cilje hočem delati še naprej. Prepričan sem, da je mogoč pravičen sporazum z italijanskim narodom. Tak sporazum je tudi potreben, ker ga zahtevajo svetovni interesi našega in drugih narodov.

Napetost med ameriškimi in italijanskimi oficirji.

Reka, 23. januarja. (Izv. por.) Napetost med italijanskimi in ameriškimi oficirji je vedno večja. Amerikanci dosledno bojkotirajo italijansko družbo in njihove prireditve.

Službene Novine SHS.

Belgrad, 23. januarja. (Izv. por.) V soboto 25. t. m. izide prva številka narodnega lista „Službene novine SHS“. Med prvimi odredbami bo ukaz o zjednačenju koledarja. Ukaz bo predložen naknadno narodnemu predstavništvu v odobrenje.

Češka duhovščina zahteva celibat in druge moderne reforme.

Praga, 23. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Danes je bila skupna seja čehoslovaške duhovščine, na kateri so sprejeli nastopne zahteve: odstranitev pravice patronata, prosta volitev škofov po duhovnikih in vernikih, uvedba materinščine v bogoslužju, odprava celibata, cerkveno pokopavanje onih, ki so se dali sežgati, začasna odobritev pastirskih pisem po škofovskih konzistorijih, da se v njih ne žalijo Slovani, neodvisni gmetni položaj sv. očeta, reforma duhovniške vzgoje in revizija Husovega procesa. Duhovniki so se nato poklonili republiku in predsedniku dr. Masaryku.

Čehi in Bolgari.

Praga, 23. januarja. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslov. tisk. urada objavlja „Češko slovo“ članek, o razmerju med Čehoslovaki in Bolgari in pravi, da Bolgari želijo češkega posredovanja med bolgarskim narodom in Jugoslavijo. Toda Bolgari so v sedanjih vojni izgubili vse simpatije Slovanov. Vendar se pa bolgarski narod ne more omalovaževati, posebno ne, če je njegov kes iskren. Ta njegov kes je razviden iz tega, kako bodo Bolgari obračunali s povzročitelji svoje nesreče. Ako Bolgari v resnici postanejo demokratična narodna država in ako bodo čutili slovanstvo, potem ji Čehi v interesu Slovanstva ne bodo odrekli svoje pomoči.

Razno.

Koliko so pojedli v bivši cesarski hiši na Dunaju. Kako je skrbela bivša habsburška cesarska rodbina za svoje narode spričuje sledeče dejstvo: takoj po upeljavi živežnih izkaznic, katere so dobivali seveda tudi vsi uradniki in uslužbenci cesarske hiše, je zaprosil dvorni urad madžarsko vlado živeža za 2000 oseb. Ko pa je postal knez Windschgrätz minister za prehrano na Madžarskem, je povišal to število na 14.000 oseb, dasiravno jih je bilo na dvoru komaj 9975! Tako je madžarska vlada nakazala cesarski hiši mesečno: 112 ton moka, 26 ton pšeničnega zdroba, 56 ton koruznega zdroba, 42 ton ječmenovega zdroba, 14 ton ječmena, 7 ton riža, 28 ton fižola, 28 ton graha, 7 ton leče, 28 ton sladkorja, 28 ton masti, 14 ton špeha, 14 ton sliv, 14 ton marmelade, 210 ton krompirja, 7 ton koruzne moka, 180.000 jajc, 112 pitanih svinj in 20 kg paprike. Medtem ko so avstrijski narodi stradali in umirali za cesarja so se on in njegova hiša maštila na stroške izstradanega ljudstva.

Aprovizacija.

Meso na rdeče izkaznice B bo delila mestna aprovizacija v soboto, dne 25. t. m. in nedeljo, dne 26. t. m. v cerkvi sv. Jožefa, po naslednjem redu: v soboto, dne 25. t. m. popoldne od 1 do pol 2 štev. 1 do 200, od pol 2 do 2 štev. 201 do 400, od 2 do pol 3 štev. 401 do 600, od 3 do 3 štev. 601 do 800, od 3 do pol 4 štev. 801 do 1000, od pol 4 do 4 štev. štev. 1001 do 1200, od 4 do pol 5 štev. 1201 do 1400, od pol 5 do 5 štev. 1401 do 1600, od 5 do pol 6 štev. 1601 do 1800, od pol 6 do 6 štev. 1800 do 2000. V nedeljo, dne 26. t. m. od 7 do pol 8 štev. 2001 do 2200, od pol 8 do 8 štev. 2201 do 2400, od 8 do pol 9 štev. 2401 do konca.

Listnica uredništva.

Več zavednih slovenskih deklet: ker je zadeva važna, naj se se zglašijo kateri v našem uredništvu.

Darovi.

Naše uredništvo je prejelo:

Za naše bojevnike na koroški fronti: Lia pl. Gorup v Ljubljani K 50.—. Do sedaj skupno K 310.—. Franja Snój, Ljubljana, Prešernova ulica en par spodnjih hlač.

Za Cankarjev spomenik: Klobučar Marija v Ljubljani K 25.—. Do sedaj skupno K 195.38.

Za ubogo mater: Upravništvo „Slov. Naroda“ je prejelo od Mire Kladnik, učenke trgovske šole v Celju K 4.—. Do sedaj skupno K 231.—.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Fini sukanec po 400 in 1000 vatlov na lesenih špulah priporoča tvrdka Osvald Dobec, Ljubljana, Martinova cesta 15. 10—10

Hiša na Boh. Bistrici oddaljena 10 minut od kolodvora se proda. Pri hiši je vrt, 2 orala gozda, pol orala travnika in srenjske pravice. Cena se izve pri lastniku Boh. Bistrica št. 68. 3—3

Erdal kremo priporoča tvrdka Osvald Dobec, Ljubljana, Martinova cesta 15. 232 5—4

„Tvoja Dragica“ je bil graviran napis na srebrni cigaretni dozi, poštne hranilne knjižice pa so bile na ime Danica, ozir. Antica Gustin, ki so mi bile ukradene. 100 K in event. tudi več plačam takoj onemu, ki bi navedene stvari vrnil ali znal povedati, kje se nahajajo. Na zahtevo bi ime ovaditelja ostalo tajno. 235 3—3

Smokve (fige), limone in pomaranče razpošilja na debelo po dnevnih cenah Mihael Samida v Mariboru, Stolni trg št. 3. 246 10—3

Enonadstropna hiša, „vila“, z velikim vrtom, se takoj proda. Natančneje se poizve v Rožni dolini št. 217, pritličje. 250 3—3

Vinske sode transportne in hranne, kupim. Ponudbe z navedbo kakovosti, velikosti sodov in cene na upravništvo pod „Vinski sodi“.

2 ženska kostuma, zimska, temnosiva, za srednjo velikost se poceni prodasta. — Naslov se izve v upravništvu. 256

Pnevmatiko, staro, rabljeno, kupi tvrdka Gorec, trgovina s kolesi, Ljubljana, Marije Terezije cesta 14. 258 3—2

Učenka za perilo se sprejme. Kje. pove upravništvo. 260 3—1

Potrebujem dobrih žagarjev (gateristov) in strojnika, ki razume vsa v to stroko spadajoča dela, doma napraviti. Ponudbe je poslati A. Kajfežu v Kočevju. 2—2 3—1

Vinske sode transportne in hranne, proda Fran Klement, trgovec v Tepanjah-Konjice. 263 2—1

Gostilna ali restavracija se išče v nam. Pouudbe pod „Gostilna“ na upravništvo. 2—4 3—1

Posestvo obstoječe iz 15 oralov in sicer: vinogradov z najboljšimi vrstami trt, gozdov, travnikov in njiv, opremljene gosposke hiše z veliko kletjo, polno sodov, viničarijo, hlevom z vso mrtvo in živo pritlikino, se po nizki ceni proda. Posestvo leži v zelo lepem kraju v bližini znanega kopališča na Spod. Štajerskem. Ponudbe pod M. M. na upravništvo. 265 3—1

Semena! Ako rabite vrtna ali poljska semena pišite po cenovnik Trgovina s semeni Sever & komp., Ljubljana. 266 10 1

Prodajam 15 delnic Jadranske banke. — Naslov pove upravništvo. 259 21

Zahtevajte „Jugoslavijo“ po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah! Pridobivajte novih naročnikov!

Lepe jesenske jedilne

gobe

in iztočen med

kupuje F. SIRC v Kranju.

255 6—2

„Narodna knjižnica“.

Snopič 1.

Valentina Vodnika

izbrani spisi.

Cena 1 K, po pošti 1 K 20 vin.

Natisnila in založila

Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Proslavimo spomin Valentina Vodnika s tem, da ga spoznamo!

Naročite takoj!

Razglas.

V nedeljo, dne 26. t. m., ob 2. uri popoldne

se bo prodajalo potom javne prostovoljne dražbe na licu mesta poleg pivovarne in orožniške postaje na Vrhniki

posestvo,

obstoječe iz velike, močno zidane stavbe, katera je zelo primerna za ureditev kakršnekoli trgovine, gostilne, večje obrti ali podjetja.

Za poslopjem prostorno dvorišče in krasen sadni vrt, ob vrtu teče Ljubljana. Vodovod v hiši, tudi električna razsvetljava bo na razpolago. Poleg tega parcela 4 njive posejane s pšenico v izmeri cca 4000 m². Cenjeno v skupnem K 70.000, proda pa se tudi na željo kupcev njive posebej.

Resni kupci se vljudno vabijo na lice mesta. 206 8—7

Zahvala.

Za mnoge dokaze tolažilnega sočutja ob smrti naše preljube matere, stare matere in tašče

Franciške Gärtner

zasebnice

izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo. Posebno zahvalo izrekamo slov. pev. društvu „Ljubljanski Zvon“ za ganljive žalostinke.

V Ljubljani, dne 22. januarja 1919.

Žalujoče rodbine:

Fr. Gärtner. Ubald pl. Trnkoczy. Sl. Gärtner.